

Oponentský posudek

MINÁŘOVÁ Veronika. *Analýza mluvních projevů moderátorů Českého rozhlasu Brno a Olomouc*. Bakalářská diplomová práce. Olomouc 2015.

Předkládaná práce obsahuje podle mého soudu velmi dobrý, exaktně pojatý a teoreticky podložený výzkum mluvního projevu moderátorů brněnského a olomouckého studia Českého rozhlasu. V. Minářová ukazuje názorně (mj. v četných grafech a tabulkách), v čem spočívá rozdíl v hlasové a artikulační realizaci textu, který byl pro rozhlas předem připraven, a textu, který spontánně vzniká přímo před mikrofonem. Oceňuji také autorčiny pokusy vyvozovat nějaké souvislosti mezi drobnými odchylkami v mluvním projevu jednotlivých moderátorů a sociolingvistickými daty, která jsou diplomantce o moderátorech známa. Významná je myslím poznámka o tom, jakou roli hraje v odchylkách od ortoepické normy pohlaví mluvčího – V. Minářová konstatuje tendenci k otevřenější výslovnosti krátkých vysokých vokálů u moderátorů mužského pohlaví (s. 59). Zajímavé (a v jistém smyslu i potěšující) je nejen autorčino zjištění, že moderátoři z obou regionálních stanic jsou vesměs dobří mluvčí, ale zejm. konstatování, že jazyková úroveň olomouckého studia Českého rozhlasu je zřejmě ještě vyšší než jazyková úroveň studia brněnského (s. 63–64).

V. Minářová se také pokouší ony řídké odchylky od ortoepické normy, které zachytila, vysvětlovat, často s odkazem na komunikační situaci nebo také s poukazy úžeji lingvistickými, systémovými. Vcelku se všemi diplomantčinými výklady jako čtenář souhlasím, až na vysvětlení týkající se tendence k tvrdší výslovnosti *l*, kterou V. Minářová označuje termínem „anglikanizující“ a poukazuje na znalost a prestiž angličtiny v českém prostředí jako na zdroj této odchylky (s. 14). Jsem k tomu skeptický, protože se ukazuje stále znovu (v nových a nejnovějších pracích na toto téma), že ani sedmisetletý těsný kontakt mezi češtinou a němčinou s průvodním bilingvismem, který v takové míře dnes u češtiny a angličtiny nevidíme, neměl na fonologický systém ani na fonetiku češtiny valný vliv (byť diplomantka reprodukuje na s. 19, pokud jde o vliv němčiny na češtinu, názor jiný). Ohledně *l* a proměn jeho artikulace v současné češtině odkazuji na článek J. Volína (VOLÍN, Jan. Čtyři scénáře vývoje české laterály. *Čeština doma a ve světě*, 2002, roč. 10, č. 1, s. 7-13). Úženi *é* v *í* ve formantech slovních tvarů (*historického*) a také v kořenech (*uvíst*), o kterém autorka píše na s. 20, je samozřejmě (v olomouckém prostředí) provázeno tendencí ke zkracování dlouhého *í*.

Práce dále inspiruje ke dvěma otázkám:

1. Lze nějak zpochybnit formulaci, že „jednoslabičná slova většinou přízvuk neobsahují a přiklánějí se k přízvuku slova předchozího“ (s. 15).
2. Co znamená, když je „hláska mírně **přesvětlená**“? (s. 30, podobně i jinde)

V bakalářské práci V. Minářové se občas vyskytují drobné stylistické nedostatky (s. 32: „S výjimkou studia na Vysoké škole báňské v Ostravě se Schwáb narodil a také žije v Olomouckém kraji“; s. 40: „Dokonce přechknutí jsme registrovali jen asi tři případy v celé nahrávce.“; s. 51: „Přestože je absolventkou Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, do ČRo Olomouc nastoupila Zora Ježková v roce 1995.“). Překlepů je v posuzované práci málo.

Práci V. Minářové rád doporučuji k obhajobě a v této fázi obhajoby navrhuji hodnocení stupněm **B**.

V Olomouci dne 20. května 2015

PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.